

niet zozeer bepaald werd door de wens om die integratie te bevorderen als wel door beduchtheid voor Duitsland. Staal was in die tijd nog de basis van elke bewapening en voor de produktie van staal is steenkool nodig. Welnu, werd de steenkool- en staalproduktie in de Bondsrepubliek onder effectieve gemeenschappelijke controle geplaatst, dan ontnamen Duitsers de mogelijkheid om over te gaan tot een herhaling van wat zich tussen de twee Wereldoorlogen had afgespeeld: geheime voorbereiding van een nieuwe bewapening al tijdens de Weimar-republiek, opbouw van die bewapening onder Hitler, eerst in het geheim, van '35 af openlijk.

Hoe begrijpelijk is het dat de jaren '40-'45 bij talrijke Nederlanders een diepe afkeer hadden gewekt van alles wat Duits was – een diepe angst ook voor wat Duitsers weer zouden kunnen ondernemen! In het bevrijde Nederland was aanvankelijk sprake van een wijdverbreide behoefte om Duitsland gevoelig te straffen voor wat het had misdreven, eventueel ook door annexatie van Duitse gebieden. Afgezien evenwel van de vervolging van Duitsers die in Nederland gearresteerd of, na in Duitsland opgepakt te zijn, aan Nederland uitgeleverd werden, kon Nederland binnen de eigen rechtssfeer slechts twee dingen ondernemen: Duitse eigendommen confisqueren en Duitse staatsburgers uitwijzen. Op dat eerste komen wij in hoofdstuk 3 terug – over de uitwijzingen willen wij hier schrijven¹ en daarbij stellen wij voorop dat dat een zaak was waarin Nederland het niet alléén voor het zeggen had: de Britse bezettingsautoriteiten in de aan Nederland grenzende zone van Duitsland moesten medewerking verlenen. Trouwens, tot annexatie van delen van Duitsland kon Nederland evenmin alléén besluiten.

★

Afgezien van de Joodse en andere vluchtelingen uit Duitsland en Oostenrijk (aan de Joodse werd in '41 het Duitse staatsburgerschap ontnomen en van hen werden de meesten gedeporteerd) leefden in mei '40 in Nederland vermoedelijk ca. tachtigduizend Duitsers, velen werkzaam in de Limburgse mijnen, in industriebedrijven in de Achterhoek en in de

¹ Wij doen dat met gebruikmaking van de gegevens die drs. M. D. Bogaerts heeft samengevat in zijn bijdrage 'De uitwijzing van de Duitsers', opgenomen in *Herrijzend Nederland. Opstellen over Nederland in de periode 1945-1950*, verschenen in 1981.